

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea“ (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.“ (4 pag.) 80 Lei pe an
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat“, fără alt adaus la plată.

Foala pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării acelela în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (Jud. Hunedoara).

Parlamentul

s'a deschis de nou Joi în săptămâna trecută. Noul guvern (adeacă cel nou-nunim după moartea lui Ioan I. C. Brătlanu), și-a arătat programul (planul) de lucrare, arătând că pregătește legi și lucrări pentru ani de zile.

Capii partidelor de împotrivire i-au răspuns arătând că n'au încredere în guvern și în lucrarea lui. Dl Iuliu Maniu le-a zis: „Dvoastre nu mai puteți sta nici 24 ore pe acele bănci“ (de Miniștri).

Au fost ciocniri aprinse de vorbe.

Dl Miniștru Vintilă Brătlanu a pus pe masa desbaterilor bugetul țării pe 1928,

O vizită

căreia i se dă multă însemnătate.

Se vestește din București, că Miniștrul Angliei la București a făcut în 12 Dec. o vizită dlui Iuliu Maniu. Că Miniștrul englez ce a voit să afle dela dl Maniu, nu se scrie. Iar după aceea a cercetat pe dl Maniu și Miniștrul Franței din București.

În cercurile politice se dă însemnătate acestor vizite, — ca și cum ele ar vâdi, că acei Miniștri prevăd că va urma o schimbare în guvern, și vor să știe înainte unele lucruri, ca să știe ce înțută să aibă ei și guvernele lor, față de schimbările ce ar putea urma.

Altul o spune...

Un profesor universitar englez Ch. Upton Clark, auzind atâtea vorbe rele despre cum se poartă România cu neamurile minoritare (neromânești), a venit să vadă și el cu ochii săi și să audă cu urechile sale pe acești strigători împotriva stăpânirii românești.

Nu a făcut zgomot mare că vine, că se duce, ci s'a dus peste tot locul prin țară, unde credea că poate descoperi adevărul. Iar după ce și-a făcut drumul, când se plece din țară, acum la sfârșitul lui Novembre, a spus unul redactor al „Universului“ la București:

„Am fost pretutindeni unde sunt centre (culbari mai mari) de minoritari:

„Părerea mea este (după ce i-a văzut și ascultat pe acela) că: minoritățile se afla cu mult mai bine acum în Tara Românească, decum se afla mulțimea de Români sub fostele stăpâniri.

„Că minoritățile (neamurile streine) sunt nemulțămite, asta se întâmplă pretutindeni după răz-

bolul! Căci ele cred că prin pâră și plângeri, pot schimba stările mult mai bine în folosul lor. De aceea centrele (culbarile) de propagandă (de dat știri cu scop anumit) cari se află în Budapesta și Viena, umplu lumea cu știri ca'n povești despre stările din România.

„Propaganda (munca de răspândit știri) sovietică, ungurească și evreiască, este foarte bine organizată și ele (cele trei trîmbiți de minciună) prind ori ce clipă spre a răspândi prin folie (lor evreiești) din toată lumea știri neplăcutnice despre România l.

Iacă ce verde o spune un strein, dar om drept după ce a fost pe la noi. El ne arată totodată și pe diavolul cu trei coarne ce ne tot împunge în străinătate: e mâna și gura: sovietică ungurească și evreiască, — mai bine zis: veninoasa gură evreiască, evreiască și iar evreiască, căci sub „soviete“ tot ei se ascund, gazetele ungurești tot ei le conduc și al treilea neam, tot ei sunt.

Aceștia își ascut foarte dinții asupra României. — Noroc că mai este un suflet în această țară, care nu ne lasă să desădăjim: sufletul studențimii noastre bune, care se pregătește altfel pentru viitor.

Cu — stâlپări...

Ne arătam în numărul trecut mirarea, că la București guvernul a împlins de spate oamenii sus puși, ca să întărească pe capul Evreilor Sionisti, Weltzman, cu scrisori ce seamănă a... stâlپări așternute la calea lui...

Dar acum vedem, că guvernul nu s'a mulțumit cu luarea aminte dată lui la București, în capitala Țării, ceea-ce era destul, (după noi păcătoș de mult!) și să-l fi lăsat apoi să-și vadă de drum prin țară, încunglurat de coreligionarii săi, — iar deregătorii să stea pe locul lor, de pază, de bună rânduială, dar în înțută rece, serioasă.

Nu! Guvernul a înțut să umilească și pe deregătorii țării de prin locurile pe unde avea să treacă jidani englez, ca să vadă să România se știe pleca cu fruntea'n pământ nainte unui jidan, nu numai acolo la București, ci — în ori-care colț al ei!

Așa „Viltorul“ foala guvernului, avea știrea telegrafică încă din ziua scrisii acolo a „apostolului“ Sionistilor, că la Iași — în onoarea fruntașului: zionist, va avea loc o recepție, la care vor lua parte și reprezentanții autorităților („soli deregătorilor“)!

Ce este o „recepție“? Iaca o spunem noi cetitorilor noștri din popor:

Când vine un domn cu înaltă stare în stat sau în societate, de pildă un Miniștru, un Arhiepiscop, un mare om de stat din alt stat, — el primește într'un loc potrivit, înainte

hotărît, pe acel cari au dorința a-l vedea, a-l aduce câteva cuvinte de supăner, de credință, de închinare. Și el le răspunde cu dragoste. E un fel de îmbrățișare sufletească între oaspele înalt și mulțimea din partea localul.

La Iași jidovimea a pus la cale și ea o „recepție“ întru cinstea solului marelor mișcări evreiești, a Sionismului, — adică prilej pentru Societățile evreiești și a sinagogelor din Iași și din Moldova, să vie să se închine în fața „marului“ lor om. Cu asta n'avem nimic. Pentru

el e „mare“. Arate-l închinăciune cum vreau.

Dar ce au deregătorii Țării Românești, a acelei țări, care pe urmele evreimei nu a avut nici odată, și nu are nici azi, nici atâta bine cât un grăunte de muștar, dar rele și năcazuri și stricăciuni Dunăre de ele!, — ce au deregătorii acestei țări să mearga să se închine apostolului evreesc?!

Poporul român, care el e țara românească, respinge cu scârbă înțelesul acestor închinări a unor slujbași ce se zic ai țării!

Neașteptate mari tulburări studentești.

— Ca răspuns la zgândăririle agenților puși la cale de dușmanii studenților noștri și ai țării. — Au aruncat, din senin, dela un hotel din Oradea apă fiartă peste o ceată de studenți și au sărit cu cuțitele la ei! Asta a infuriat pe tineri, încât au răspuns provocărilor cu tulburări și pustiiri puternice, la cari nu se gândiseră și pe cari nu le doriseră.

— La Oradea, — Clucea, — Huedin-Cluj!

După ce încheasem Mercuri în săptămâna trecută foala noastră spunând că marea adunare a studenților din toată țara a desbătut lucruri folositoare sufletului românesc și purtătoare de grijă de viitorul neamului nostru în țara lui, — lucră de care ne bucuram, — Joi ne au venit știri neașteptate despre vijelioase demonstrații studentești în Oradea Mare, despre un fel de revoltă a tinerimii, care a spart ferestrele la sute de prăvălii evreiești, la mai multe cafenele și Restaurante și chiar la unele Sinagogi (biserici jidovești)!

Telegramele pripite suneau numai că: După încheierea Congresului Marți seara la ora 10., studenții s'au împărțit în mai multe cete, ca niște armate, și au început a bate cu petri și cu lemne prăvăliile (bolșile) evreiești din cele mai mari uliți, și până noaptea la 3 au tot zdrobit în drumul lor, — și aveau mult de zdrobit că acolo tot a doua prăvălie, ba pe alocuri uliți întregi, sunt numai jidovești!

Și nu s'au oprit la Oradea! În drumul nepot spre casă, ei au zdrobit ferestrele sinagogei dela Clucea, și dela Huedin. Iar în Cluj au dat o raliță prin oraș aproape la fel de zdrobitoare, ca cea din Oradea!

Un fel de revoluție a tinerimii, care s'a întins dela Oradea până la Cluj!

Și au început folie ungurești („ungurești“ după limbă, dar jidovești în suflet și gândire), a țipa (a striga) ca mușcate de șarpe, că „bandele“ de studenți români s'au dedat la fapte de sălbătăcie, nevrednice de o țară ce nu vrea să fie socotită barbară!

Din capul localul am privit neîncetătorii la cele dintâi zvonuri ca din trîmbiți de alarmă, și am zis: Trebuie să fie ceva la mijloc! Băie-

ții aceștia au desbătut două zile depline foarte liniștiți în adunările lor, și erau conduși de tineri din cel mai pașnic, în cari însuși guvernul a avut toată încrederea și toată nădejdea, că de aceea le-a dat trenuri gratuite și le-a făcut multe ușurări de intrare. N'au putut pune, acești tineri, mâna așa din senin pe clomege și patrii... Trebuie să se fi întâmplat ceva ce i-a scos din răzbdări.

Și — așa a fost!

A treia zi au venit lămuririle, cari te fac să înțelegi totul! Iacă ce s'a întâmplat:

Studenții, adunați din toate orașele țării cu Universități, se sfătuiau în cea mai mare liniște, se duceau pe străzi în cete mari, dar pașnice și cumînți.

În ziua dintâi s'au adunat mai întâi în piața mare, în fața statuii Regelui Ferdinand, unde câțiva fruntași ai lor au rostit vorbiri de preamărire a Regelui care a înfăptuit unirea tuturor Românilor, și plângându-l că a plecat prea timpuriu din mijlocul poporului său iubit, au ridicat mâinile spre cer jurându-l:

— Te vom urma, Rege slăvit!, pe drumurile luminoase ce ne-ai arătat în viața ta!

Apoi au mers la sfat și au desbătut lucruri serioase, privind viața lor de studenți, dar și viața lor de viitori cetățeni, viața României de mâine, — cerând cu toții, ca acea Românie să fie a lor, a Românilor, nu a tuturor veneticiilor!

Aceste desbateri pașnice se vede că nu plăceau răilor și dușmanilor studenților și țării noastre, căci ei pregătiseră nainte lumea, că studențimea va face demonstrații furioase, va sparge, va bate, va dărâma! Și era ziua a doua, și nu se întâmpla nimic.

Atunci de la restaurantul unui evreu maghiar Weisslovits, cineva a aruncat apă fierdă asupra unui grup de studenți ce treceau prin fața restaurantului. Tinerii s'au înfuriat grozav și au dat să intre în restaurant să vadă cine făcuse mișcarea? Dar iată că în ușa Restaurantului însuși stăpânul Weisslovits care e un om mare și puternic, a întâmpinat pe tineri, oprindu-i și amenințându-i cu cutitul, iar alți oameni de serviciu de al lui, pe lângă el, înarmați.

S'a făcut o învălmășală și încercare firească, în care doi studenți au fost loviți și răniți greu, dar și Weisslovits a primit lovituri zdravene.

Tinerii văzând că aci e un culb de provocatoare (de zgândărire) a răbdării lor, au zdrobit anelă altele prin restaurant, apoi legând și fiind atacați de alți derbedei în stradă, l-au măturat și pe aceștia din drumul lor și de aci încolo au mers spre adunare mai spărgând câteva ferestre dela prăvălii jidovești.

S'a dat de știre Președintelui adunării că afară s'au întâmplat zdrobiri de ferestre și încercări cu unii „cetățeni”, și președintele, om pașnic și mers cu cele mai pașnice gânduri, a luat cuvântul și a osândit chiar în adunare cele întâmplate. Căci el credea că niscăi studenți au făcut lucrul așa din ușurință.

Pratul de pușcă era acum să-mănânc în suflere; într'un loc se și arunca chibritul pe el. Jidovei îl venea la socotelă întâmplarea, căci ea o dorise, o trăsesse de coarne, și avea la spate câteva mili de comuniști, lăpădături de toate neamurile, și, răzimată pe aceștia, nu se da înapoi a zgândăra de nou pe studenți. Clasă lui slab a dus pe un gazetar jidan la Adunarea studenților și el s'a așezat între gazetarii români. Cum l'au văzut studenții, au cerut să fie dat afară acest pui de cucul. Acela a ciulit urechile și a plecat până nu l'a vorbit mai îndesat... Suflerele erau tot mai aprinate. În același timp afară în oraș grupe de studenți au mai fost hărăite de derbedei pași la cale și sprinși pe urma celor întâmplați lui Weisslovits. Știrile aduse în sala de adunare de cei atacați au pregătit răzbunarea. Și așa e prea ușor de înțeles, că studenții abia au ieșit, seara la 10, de la adunare, și, răvășați riu mare în strade unde vedeau un jidan, doi, trei, — și acolo vezi și zecă, douăzeci la fiecare pas, că toată Oradea e un vesper jidănesc!, — îi luau în primire cât cu vorba cât cu fapta, iar oțărindu-se și dându-se ei la fapte de atingere a studențimei, aceasta nu și a mai putut stăpâni răvărșarea scârbei sale sufleresti pentru îndrăzneala mizerabilă a unui neam de ploșnițe, față cu fioreea neamului susținător de stat! Și știind că n'are cum îi cere sama în alt-fel, și n'are nici când, a luat ce l'a venit în mâni și a zdrobit macar ferestrele caselor și boltelor lor, arătându și prin asta dreapta idignare (scârbă) a sufletului său vătămat.

Așa a zdrobit sute de ferestre de prăvălii (bolte), firme (table de prăvălie) și și o Sinagogă ce l'a venit în cale.

A ieșit armata, poliția, jandarmeria și pompierii, pentru a pune stavilă valurilor înfuriate și răbunătoare, — și abia pe la orele 3 noaptea tinerimea s'a liniștit și parțea cea mai mare a și plecat la gară și de aci spre casă.

— În drum spre Cluj, când au ajuns la Clucea, și au oprit puțin trenul în loc, — că era tren anume al lor, — și au dat de știre și Jidanilor de aci să și bage mîntea 'n cap, — bătându-le cu petri sinagoga și ceva crâșme.

— La Haedîn, alt culb jidovesc, au făcut același lucru!

— Vestea că studenții vin cu 2 trenuri mari, vre o 3500 de inși, a sosit în Cluj și aci toată puterea de apărare, poliție, jandarmerie, armată, s'a îndrumat la gară și spre gară.

Trenul întâi a sosit, și s'a dat poruncă studenților să nu se dea jos din tren! Asta l'a înfuriat și mai bine. Chiar pentru asta s'au dat jos din tren și au pornit val plin spre ieșire. Dar un cordon de 8 rânduri de jandarmi puse unele în spatele altora, le ținea calea.

Ași studenții, de cincizeci de ori mai mulți, au spart cordonul și au pornit spre oraș în val puternic.

— Al doilea tren a fost oprit la gara vecină, mecanicul a fugit de pe locomotivă ca să nu mai meargă trenul. Dar îndată 2 studenți dela Tehnică, buni cunosători ai mașinilor, s'au urcat pe locomotivă și l-au dat drumul. În apropiere de oraș așii au oprit, mulțimea s'a dat jos și s'a răvârșat în oraș prin capul despre Haedîn.

Și așa s'a trezit Clujul cu ziri de studenți din patru părți: unii venind dela gară, alți prin 3 uliți din partea Haedînului.

Și aci armata, poliție, jandarmerie, în calea lor. Asta mai tare l'a îndrjrit, și ei au făcut și Clujul primirea ce l-au lăsat-o Orăzii.

După ce au spart vitrinele (ferestrele de sticlă) a sute de prăvălii jidovești și Sinagoga din drumul spre gară, — după masă au plecat mai departe spre casă, cu sufletele descărcate de năcaz.

— Aceste întâmplări nu le-a dorit nimenea, dar ele au venit ca un lucru firesc pe urma obrăzniciei cu care s'au purtat xtrenii ungari și jidani, mai ales jidanii sau jidani maghiarizați, cu ce are neamul nostru mai bun: cu tinerimea universală!

Cel ce nu pot înțelege aceste lucruri, n'au fost nici odată tineri, n'au în inima lor decât o drojdie de iubire și mândrie de neam. Acela să treacă cu totul în tabăra evreo maghiarilor, să ia veșea dela acela iubire de neam! Noi stăm pe lângă tinerii noștri, așa „neboni” cum îi numesc cei pres sfătoși, și ne bucurăm că Dzeu ni l'a dat în număr tot mai mare, plini de mândrie românească și gata a și apăra neamul și drepturile lui în această țară, azi cu un băț ori o piatră în mână spărgând numai niște vitrine, — mâne însă cu arma 'n mână, când clasa îl va chema!

Alfel nu facem pe aici Țară Românească!

STUDENȚII ARESTAȚI

S'au făcut, firește, arestări în timpul acestor frământări. La Oradea și Cluj mai puțin, căci lucrurile au mers așa de repede, că deregătoriile nici n'au avut vreme să iee măsuri de-așa împotriva lor.

Au arestat mai mulți la București și l'și. Când studenții Bucureșteni au sosit acasă, în gară s'au coborât în pace din tren, căci au văzut poliție multă. Au urcat într'un tramvai și au scos un steag și au început a cânta cântări patriotice Hop! Tramvaiul a fost oprit și „păcătoșii” din el încun-

giurați de poliție și arestați! Vre-o 400 de inși sunt în închisoarea militară... De ce? Pentru că cântau cântece patriotice și aveau la ei un steag a lor?..

— În 10 Decembrie studenții au făcut o slujbă pentru colegii (soții) lor căzuți în lupta națională, și apoi o ceată bună s'a dus să ceară a și putea vedea pe frații arestați la închisoarea militară. Îndată i-au lăsat să intre și l-au declară arestați și pe ei și i-au ținut să steie dară acolo lângă colegii lor! — Pentru ce păcat? Ce au greșit?

La ieși tot așa pentru o pomenire a soților morți, au fost arestați la 10 Dec vre-o sută de studenți, — și-i ține guvernul în frig...

Să le facă proces! Li dorim. Ca să se mai desmorțescă nițel inimile românești prin un nou mare proces studențesc.

Neînțeleasa ținută a ziarului „Patria”

Partidul național avea la Cluj un ziar, „Patria”, pus sub conducerea sufletului românesc al părintelui Ion Agârbiceanu. De vre-o jumătate de an ziarul încetase.

Conducerea partidului a hotărât să l' scoată de nou, punând în fruntea lui pe d. Ion Clopoșel, care e redactor al gazetei jidănești „Dimineața” din București, foaia băncii Marmorosch Bank. De cum a ajuns pe mâna dlui Clopoșel, care a dus ziarul la o tipografie ungurească jidănească din Cluj, — deși sunt acolo vre o 10-12 tipografii românești, — „Patria” nu mai e de recunoscut. Ori o iei pe ea în mână ori „Dimineața” dela București, sau „Uj laók” ul din Cluj.

Pe când toate ziarele românești au păstrat o ținută cumpănată, cuminte, față de mișcările studențești, știind că scirea nu s'oprește de bolșavici mșei, ci sunt lucrurate din inimii românești rănite de obrăznicia jidovească, — pe atunci să vedeți cum descrie redactorul lui Marmorosch Bank azi director al „Patriei”, aceste întâmplări (vezi Nr. și dela 9 Decembrie). Cele puse în paranteză (...) sunt cuvintele noastre. Auziți-l:

»O adevărată trăit zile de nemai pomenită spaimă! (Fiindcă nici Românii, nici Ungurii n'au mâncat nici o spaimă, că lor nu li s'a întâmplat nimic, — vădit lucru că omul lui Blark se gândea la jidani de cari li doare așa tare înima...) A cunoscut ieri (Oradea) grozăvii ce aduc aminte de groznicul măcel mondial; (adecă a fost așa de grozav ca 'n război). Urașe țepete de spaimă au cutremurat văzduhul. Numei zilele bolșevismului lui Bela Kun din 1919 au mai fost ca acestea în terora (dare de spaimă); Auziți studenții: voi sunteți copii sufletesti ai lui Bela Kun, nu răbunătorii mândriei românești vsta mate de obrăznicia jidovească!). În cap de ieri, în mezed de noapte, zburau pietri și cloșge îngrozind de moarte familiii și copii nevinoși. S'a făcut întrebunțare și de focul pustitor! Au fost aprinse clădiri și au fost arse gazete!..

»Unde suntem înțeleg: unde vii loc l' vostru studenților: în Macedonia balcanică (cetește sălbatică), unde poporul stă meren cu câtranul de pus foc!

(Asta e fotografia pe care o face omul lui Blark, studenților români, răbunătorii ai frații vătămate a neamului lor! Iar apoi descriind cele întâmplați scrie:)

... Au început atacul împotriva

prăvăliilor și caselor din al țele x. x. (nicăiri nu spune că: a prăvăliilor și a caselor jidovești, ci te lasă să crezi că prăpădeau la rând și pe cele românești, ca niște nebuni!). Zăbul lor zdrobit era marit de zgomotul de la d, stărnit de bombardamentul cu petri și băte a vitrinelor și ferestrelor.

»Armata (care ieșise să împedecede demonstrațiile) l'au ieșit în ajutor pompierii (focarii), cari au fost însă repede nevoiți să se retragă, chemați la Sinagoga din Str. Take Ionescu, care a fost aprinsă și pustită! (Și s'a dovedit că totul a fost o minciună! Nici urmă de foc! Dar »Dimineața» cea din Cluj n'a desmintit minciuna spusă mai sus...)

»Unde ferestrele erau coperite de obloanele de fer trase jos, — studenții au fost nevoiți să spargă cu drugi de fer solariile prăvăliilor (pentru a le putea »prăda»!).

»Se spune că la Liceni evreesc, studenții, cari l'au spart ferestrele, au fost primiți cu petri de Evreii adunați în clădire» (Asta numai »se spune» că Evreii dau cu petri din ferestre... Dar nu se știe...)

»Weisslovits a fost operat (tăiat de doctori la răniile ce a primit când a sărit cu cutitul la studenții l.) Starea lui e foarte primejdioasă (te miri de n'o și muri, nevinovatul de el, ca jerifă a haligenilor de tineri români... Induioșț-vă și des operațiivă cetitori ai »Patriei», dați și precuiri pentru însănătoșirea lui...)

»In cursul nopții, studenții au »cercetat» și redacțiile zisreilor »Nayvrad» și »Nayvrad Estilac», (cari erau, noaptea!, deschise de puteai intra în ele ca în moară pustie!), zdrobind toate mobilele redacției și administrației..

»Patru sinagogi cu totul pustite! Au fost zdrobite de tot și pe din lăuntru și pe din afară».

Asta numai în Oradea. Apoi:

La Clucea studenții au zdrobit un restaurant mai mic (dar nu spune că al unui jidan l.) La Haedîn au zdrobit Sinagoga și mai multe prăvălii. La Șorecau o crâșmă din apropierea găii (cine o li creștinul cu parciuni din ea?)

»Asupra stării lui Weisslovits se svonea azi dimineață, că a murit... (Induioșț-vă cetitori și aprindeți lumina...)

Astea toate le spune într'un răsuflă și într'un singur număr, foarte scârbitul redactor al „Dimineaței”, director al Patriei.

Și îndată după știrea cu »moartea» lui Weisslovits, care să te lase cu sufletul zdrobit, scrie:

»Străzile Orăzii au fost astfel curățite în cursul nopții de către primăria, încât dimineața nu se mai afla nici un ciob de sticlă!..

Asta arată toată seriozitatea grozăviilor ca și rid că păru 'n cap, de mai sus. Alătea ferestre l' au fost sparte, că dimineața — nici nu puteai găsi cioburi de sticlă pe uliți..

Încolo nici o vorbă bună înțelegătoare, despre tineri. De ce stăta ură? Au piecet ei să prădeze, să jafuască, să ucidă din sălbătație? Sau erau duși de revolta înțeleasă a sufletului lor de bunii copii ai poporului românesc?

Ne doare foarte de mult atât de strein ce s'a întâmplat la ziarul „Patria”. Dar credem că el nu va fi de lungă durată. Conducătorii Partidului vor face cușțirea de lipsă, că alfel acest duh, va duce însăși ziarul de răpă.

Felul urit de a privi zburările unor cinșite suflete tinere, prin »Pa-

ria, a făcut să se nască în Cujavonul, dat de ziarul însuși în numărul său de la 11 Dec., că studenții au de gând să atace redacția ziarului și pe unii redactori ai ei.

Dar — noroc că n'au făcut-o.

Vom mai vorbi de a est duh nou și atât de stă n de sufletul curat și cinstit ardelenesc, ce începe să treacă din unele redacții jidovești din București, în redacția unor foi de la noi.

CE ROST AU

Jandarmii trimiși la Orăștie?

Lumea a rămas la noi în chip firesc mirată când au aflat săptămâna trecută, că au sosit în orașul nostru pașnic. 2 companii de Jandarmi dela Timișoara, și mulțime de agenți.

Ce rost o fi având această concentrare (adunare) de puteri de pază a „ordinii” (a bunel rândueli)?

Tiicul un poate fi decât unul:

Partidul Național țărănesc a hotărât de nou, că conchiamă la Alba-Iulia o mare Adunare populară, — în locul și cu scopul celei ce fusese conchiamată pe 20 Novembre, dar care a fost oprită de guvern.

Zua nu a fost încă vestită, că pe când se chiamă lumea la adunare, — dar se vede că guvernul o știe dela agenții săi de siguranță, — și se vede că acea zi nici nu e departe, căci altfel nu am vedea presemnelile pe cari le vedem. — În vederea acelei adunări se vede că guvernul își face de cu vreme pregătirile..

Namăi acest rost îi poate avea trimiterea atâtor jandarmi pe pașnica noastră Vale a Murășului.

Guvernul se vede că are temerea, că poporul îngrămătit la acea adunare, ar putea lua hotărâri și s'ar putea deda la mișcări turbatoare a bunel rândueli din stat, — și nu vrea ca acele întâmplări să i afle nepregătiti.

E același lucru ce i face în București, de câte ori se vestesc adunări la „Dacia” sau altele. Atunci la toate colțurile de străzi (ulți) vezi câte un pluton două de soldați sau jandarmi. De cele mai multe ori ei sunt ascunși în curți de nici nu i vede lumea, însă dacă s'ar ivi trebuință de ei, într'o clipă ies la iveală și fac „rândulială”. Iar dacă nuse iscă deloc tulburări, soldații și jandarmii și sergenții de stradă, nici nu știu că au fost la îndemână, ba că gema pământului de ei pe aproape.

Decât că pentru adunarea dela Alba-Iulia, guvernul se putea lipsi de aceste măsuri, cari îi arată prea fricos și prea puțin cunoscător al poporului nostru din Ardeal. Acest popor urmează pe conducătorii la cari ține, merge cu drag să i asculte, să le dea încredere în luptă și mai departe, pentru ce e *bon și folositor țării*, — dar că după adunare, să se dea la mișcări cari să facă rău țării sau numelui ei, — asta nici poporul nostru nu o face, nici conducătorii lui nu i sfătuiesc.

Santem dinainte încreințați, că acești jandarmi nu vor avea nici un „lucru” și vor pleca acasă nebăgați în seamă, așa cum pleacă platoanele ascunse de prin curțile din apropiere saiei „Dacia” din București, după adunări, ne având cu cine se război..

Adunarea va fi mare, va fi însuflețită, se vor vedea și fețe îndârjite, se vor auzi și glasuri aspre, — dar nici unele nici altele liniș-

tea țării nu o vor atinge, că sunt prea cuminți Românii, atât poporul nostru ce se va aduna acolo, cât și conducătorii.

NOUȚĂȚI

Pom de Crăciun. Școala primară de fete din Orăștie aranjează serbarea „Pomului de Crăciun” Joi la 22 Dec. a. c. ora 5 d. m. în sala de gimnastică. Părinții elevelor și binevoitorii școlii, sunt rugați a lua parte la această serbare.

Comitetul școlar.

Vânătoare princiară în jud. Arad. În săptămâna trecută s'a încheiat la Arad o mare vânătoare în pădurile din flutul comunei Zarend, la care a luat parte și Altețea Sa Regală Principele Nicolae și fiul Regei Greciei, ginerele Regelui Ferdinand. Vânătoarea a durat mai multe zile și la încheiere s'a numărat ce sălbătâciuni au fost împușcate: S'au numărat 375 fazani (paseri sălbatece foarte frumoase) și 623 iepuri.

Zăpadă și ger s'a lăsat din greu și pe la noi de Marți în săptămâna de față. Aproape în toată țara a nins gros — în America e un ger cumplit. În 10 Dec. se vestea că în acea singură zi s'au găsit 10 oameni înghețați.

Foc mare a fost ieri în București. A ars fabrica de pâine „Herdan” 80 000 de pâini ce erau în cuptore, au ars scrum toate și fabrica până în pământ. — Asemenea foc mare a fost săptămâna trecută în Oravița (Băuș) A ars casarma, sinagoga evreilor și 40 de case. P-gube mari și durere cumplită pe cei rămași fără adăpost.

— Suntem în pregătirea numărului de Crăciun, al foilor noastre. Va fi ca în toți anii, mare și frumos, duând cetitorilor bogat material de citit „Foata Interesantă” va fi de 8 pagini, având 15-16 chipuri, din viața românească și din lumea mare, din cari unele tipărite în colorii.

— Din pricina asta la numărul de față nu am putut adauge „Foata Interesantă”.

Timbrați Contractele și plătiți darea de 1% după ele! Zilele astea au început (din 10 Dec. încozce), a lucra Comisiile de revizuire a dărilor după case și pământ.

Cei ce au case date cu chirie, trebuie să arate comisiei Contractul de chirie. Acel contract trebuie să fie timbrat după lege și dus la Perceptorat pentru plata dării de venit de un procent (unuia sută).

Cei ce au contracte netimbrate și netrecute pe la perceptorat pentru plata dării, s'o facă încă nălute dea trece comisia și pe la ei, căci altfel nu li scade darea (dacă cumva li s'ar cădea o scădere) ba vor mai fi și pedepsiți cu de 3 ori cât trebuiau să plătească.

Cei ce nu au decât contract verbal (înțelegere cu vorba), s'o înștiințeze la comisie înainte de a veni la ei, și se va ținea samă de asta.

Moarte așa de neobișnuită la oameni din popor. Țaranul, bărbat și femeie, are nervii mult mai sănătoși decât ai orașenilor, — de aceea și sinuciderea (lăpădarea dela sine a vieții) sunt între oamenii din popor, de o sută de ori mai rare, ca între orașeni. Țaranul își poartă crucea suferințelor, cu mângâerile alinătoare, dulci, ce i le dă dreptății lui credință, — pășă ce Dumnezeu îl chiamă la sine pe calea cea firească, prin moarte naturală.

Totuși, se întâmplă și în popor uneori că un bărbat sau o femeie să nu-și mai poată purta sarcina vieții, apăsată de vre-o mare nenorocire sau mai ales de o grea boală.

Așa se scrie despre o femeie din comuna Giord pe Valea Găozului, (jud. Hunedoare), că s'a găsit trupul ei mort de aproape o lună de zile într'o prăpastie. Ea suferea de o boală nevindecată, și vrându-și viața și a pus capet zilelor într'un chip ce neaște: S'a urcat pe o muce de deal sub care este o prăpastie foarte adâncă și numai colțuri de stâncă. — și de acolo de sus s'a aruncat în adâncime și toată zdrob s'a făcut! Local fiind neumbat, abia după vre-o 3 săptămâni a fost descoperită de ceva păstori de câmp..

Cele mai potrivite și plăcute Cadouri de Crăciun și An Nou

și de orice ocazie precum: pernife, covoare, costume de Talghes și de Pădărească, cămăși, ciuprje șorțe, etc. — se află de vânzare, sau se pregătesc după plac, de: „Atelierul de țesătorie al Reunirii Femeilor Române din Orăștie”.

— Numărul nostru de Crăciun se trimite așa fel, că Joi, cel mult Vineri înainte de Crăciun să se găsească și la cele mai departate poste din țară!

— Abonații cari ar crede că a lor foate „s'a rădăci” (că le-a fi luat'o cinza) să scrie o cartă postală, că le trimitem îndată alta.

— Când trimiteți banii pentru foate, — adaugeți și prețul pentru un Calendar Național sau mai multe (vezi prețul pe fața din urmă a foil.)

— Scoateți îndată din postă pachetele de Calendare, că după 3 zile dela sositie, plătiți taxă de magazinaj 2 Lei pe fiecare și. Indată ce vi se dă știre că au sosit trimiteți, după ele!

„Directorul” temniței, — în temniță pe 6 luni. Prietere multii Directori de temnițe, cari au ajuns pe urmă ei în temniță, pentru-că au farat în felurite forme sărăcia robilor de sub mâna lor, scurtându-i la hrană, la îmbrăcăminte, la banii lor, — e și Ioan Boca, fost Director al Inchisorii din Târgu-Murăș, — dat în judecată pentru că și a însușit banurile robilor de sub paza sa. Tribunalul din Târgu-Murăș judecându-l, l'a osândit la 6 luni temniță pe domnia Director al temniței..

Casă de vânzare.

Casa nouă a subscrierului din Hășeg, aflată în dosu Morii Dugăcloșnei, 2 odăi, 1 bucătărie și cemară, 2 coctoi, sopra, — e de vânzare. — Informațiuni în casă.

CAROL HORVÁTH
HĂȘEG

OSÂNZA (untură) de toplit, cu 56 Lei kgr. **Slanina groasă**, de toplit, 50 Lei kilogramul. — **Picioare de porc**, 12 Lei kilogramul, — se pot procura prin:

BODEGA „PIUI”
ORAȘTIE

(1233) 2-3

PETRU ANDRONE

MĂCELĂRIE și CĂRNAȚĂRIE,
în ORĂȘTIE

AVIZ

Aduc la cunoștința on. public din loc și jur, că pentru sf. Sărbători ale Crăciunului, ca și mai departe, sunt provăzute cu un mare asortiment de articole alese pentru alimentare, pe cari le vând cu prețuri convenabile.

1. Șuncii de porc afumați (à la Praga).
2. Antricoaste de porc afumate.
3. Carne „Imperială” (Kaiser).
4. Cărnați de porc proaspeți.
5. „afumești”
6. Măietaci de porc curați.
7. Toate soiurile de carne de calitate I. și multe soiuri de cărnațări artificiale. Serviciu prompt.

P. ANDRONE,

(1245) 1-2

Orăștie

SE CAUTĂ rudeniile lui Ioan Gaia, de fel din Vidra de Jos (I. Turde) a cărui soție era Rusanda de fel din Poieni. Rudeniile mai apropiate ale acestui Ioan Gaia și a soției sale Rusanda, să ne dea adresa lor și să arate în ce fel și cât de aproape sunt înrudite cu acei Ioan sau cu Rusanda?, — căci avem a le da știri ce i privesc din America. — Să scrie la foate. (1236) 2-2

PRIMĂRIA COMUNEI DOBRA

Nr. 1272/1927.

(1240) 2-2

Publicațiune.

Comuna Dobra dă în arândă pe cale de licitație publică, cu oferte scrise și sigilate, dreptul de adunat vamă în târgurile de țară și săptămână ale comunei Dobra.

Licitatiia se va ținea în ziua de 27 Decembrie 1927, la orele 10 a. m., la primărie.

Durata arândării este 1 an, dela 1 Ianuarie 1928 până la 31 Decembrie 1928.

Prețul strigării este 130.000 Lei. Garanția de 10% se va depune odată cu prezentarea ofertei în număr sau în efecte de stat acceptabile.

Condițiunile detaliate se pot vedea la primăria comunală, în orele oficiale. — Licitatiia se va ținea în conformitate cu Art. 72-83 din legea contabilității publice.

Dobra, la 1 Decembrie 1927.
Primar: I. Comloși. Notar: Pasca.

Lăptărie, înzestrată cu mașină și tot ce se ține de prelucrarea lapteului, — sistem „Wesvalia”, folosită numai 3 luni, — e de vânzare la subscrierul, cu preț potrivit.

SIMION NISTOR

(1241) 1-2

în Vaidel (posta Orăștie)
(gară: halta Vaidel).

„Calendarul Național” pe 1928

are mare căutare! Au trecut pân'acum 10,000 de exemplare.

Toți câți au trimis banii după el, l'au primit.

Iată bogatul lui cuprins:

54 de ilustrațiuni (icoane, chipuri) cari de cari mai frumoase:

Regele Ferdinand I. fotografia din anul din urmă când era încă bine; Regele ca tiner Student la Universitatea din Lipsca, Regele ca ofițer român tiner și Moștenitor de Tron; Castelul „Pelișor” dela Sinaia unde Regele a trăit, a bolit și a murit; Regele pe catafalc, și Mănăstirea dela Argeș unde odihnește de veci; M. S. Regina văduvă, apoi: Regina ca copilă, tineră Principesă de Marea Britanie (5 chipuri), și Regina ca Principesă de Coroană nou venită în țară, tineră și frumoasă; — Regina (chip foarte frumos) și Regele Mihai; Coroana Țării; —

Apoi icoane însemnate despre întâmplările de peste an: fotografiile alor 12 ziarști (gazetari) latini din cari au cercetat țara în toamnă: se dă chipul alor 2 Francezi, 2 Italiani, 2 Spanioli, 2 Portughezi; 1 Belgian, 1 Brazilian, 1 din Mex.co, 1 din Guatemala (America centrală).

Fotografia Patriarhului Damianos dela Sfântul Mormânt, care a cercetat în 1927 România.

Fotografia Preotului St. Csutak din Micfalău (în Săcuime) trimisă pentru Calendarul Național, însoțită de o măscătoare Scrisoare ce se poate citi aci întregă, cum Sfinția Sa a ajuns din Preot reformat maghiar — preot ortodox român!

Cele 4 clopote ale Catedralei din Cluj așzate în Turnurile Catedralei în 1927. Foarte frumoase.

— Mănăstirea Brâncoveanu din Sâmbăta-de sus (jud. Făgăraș) cum e sub lucrare, apoi planul Mănăstirii „Intregrea Neamului” dela Bucium (tot j. Făgăraș), — mănăstiri dărâmate din porunca Impărătesei Maria Terezia și rezidite (una numai plănuită încă) sub M. S. Regina bună Maria.

— Două frumoase planuri de zidire a Palatului Primăriei dela București, dovadă de finul gust al arhitecților români

— Flacăra ce arde veșnic pe Mormântul Eroului necunoscut la Paris, stinsă de comuniști din prilejul morții lui Sacco și Vanzetti și aprinsă de nou de un voluntar American. Se văd aci și păcătoșii Sacco și Vanzetti.

Fotografia Tenorului Crozăvescu ucis de soția sa evreică în Viena și sosirea lui la Lugoj cu mare paradă.

— Sir Austen Chamberlain, Ministrul de externe englez care a sprijinit așa de puternic și hotărâtor România în procesul ridicat de unguri asupra țării pentru moșiile lor.

— Vaporul „Traian” când era înțepenit în stâncă și culcat pe-o latură gata gata să se scufunde.

— „Monumentul Eroilor” dela Ghioroc (jud. Arad).

— Violinista română Victoria Luca din Farel Pa (America).

— 5 Vederi din călătoria M. S. Reginei în America.

— Frumoasa Cruce-Monument ce se va înălța pe Câmpia Turzii unde a fost ucis și îngropat Mihai Viteazul.

— Troița (Cruce coperită) alui Aurel Vlaicu la Băneasa.

— Trei znoپی de grâu arătând cât scoate de pe un pogon (jugăr) de pământ un German, un American și un Român! Icoană foarte mult grăitoare, plină de învățătură!

— Iar pe învelitoare (copertă) chipul foarte plăcut al Bisericiuței care încheie zidirea „Căminului cultural Creștin” dela Iași: Înălțarea Crucii în vârful turnului acelei capele (bisericiuțe) prin care pare că Căminul a ridicat un deget spre Cer și îndeamnă pe cei ce țin la îndrumările lui, a se înălța cu sufletul de pe pământ la cer!

E astfel „Calendarul Național” pe 1928, cel mai bogat în chipuri din cele mai pline de rost, — frumos tipărite pe hârtie fină.

Incolo: Cetiri alese: poezii, schițe, o poveste, huzuri, cuvinte cu tâlc, — și altele, dând o cărticică de 96 pagini, ce face cinste ori cărei mese de cetitor Român.

— Îndrumări ca *timbru* se pune pe Contracte, pe Obligații, pe Cambii (polițe), pe Chitanții, după legea cea nouă adusă în 1927, — lege cu totul deosebită de cea din trecut! Nu mai e „Scală”, e altă rânduială!

— Mersul vremii; cât țin animalele; cât clocesc paserile; — despre Postă și Telegraf. — Târgurile de țară, — și tot ce e mai de lipsă să știe fiecare om.

— Se trimite numai după primirea înainte a banilor.

Prețul Calendarului e, ca și în anul trecut:

1 exemplar (o bucată), cumpărat aici: **16 Lei.**

Trimise prin postă, franco 1—5 exemplare, tot cu 16 Lei unul, iar 10 Lei pe de-asupra (pentru toate la oaltă) ca plată de recomandat (ca să nu se peardă pe postă sau prin mâinile prin cari trece dela postă până la cumpărător). Cel ce trimite numai plata Calendarelor, iar cei 10 Lei pentru recomandat nu-i adaugă, — le va primi simplu franco (plătite), dar de se vor perde, a doua oară nu i se mai trimite.

Dela 6 exemplare în sus se plătește cu **numai 13 Lei exemplarul** și 10 Lei de recomandat pentru toate la un loc.

— Librării și cănsătorii de foi, au rabatul pe care îl au la foi.

— Calendarerele se trimit în șirul în care au sosit banii.

— Abonaților nostri vechi, probați ca buni plătitori (cel puțin de 2 ani în rânduială), le trimitem un număr potrivit de Calendarere și fără bani, spre a le plăti după vânzare.

Se nu se lase cetitor de cărți și foi, fără un „Calendar Național al Foi Interesante” dela Orăștie, pe 1928. Are întrânsul o prea frumoasă carte cu chipuri și cetiri alese!

A se cere la:

Admin. „Libertatea”
ORAȘTIE (jud. Hunedoara).

(10) 5—

Depozit de Petrol, Benzină

și Oleiuri minerale — în Brad.

Atragem atenția publicului asupra Depozitului de Petrol, Benzină și Oleiuri minerale, ce am deschis în Brad (jud. Hunedoarei), vinzând în mare și în mic (cisterne întregi sau ca butoaiele).

Prețurile Petrol rafinat, cal. I. Lei 5.50
la Magazie: Benzină ușoară „ 12.50

BANCA „CRIȘANA”, (1215) 5—6

Primăria orașului Hunedoara.

Nr. 1809/1927.

A N U N Ţ

În lipsa de reflecții zădărnici s-au licitaționează fixată pe ziua de 29 Noembrie c. pentru darea în întreprindere a furnizării imprimatelor, registrelor și recvizitelor necesare serviciilor primăriei pe anul viitor 1928 se publică o nouă licitație pe ziua de 29 Decembrie 1927. orele 9—11 a. m. la Primărie cu oferte scrise, în hâse și sigilate.

Concurenții la licitație odată cu ofertele lor vor depune o garanță de 10% dela valoarea ofertei în numărul sau efecte publice garantate de Stat.

Ceșutul de sarcini, tabloul și modelele imprimatelor și a recvizitelor se pot vedea de ematori în orice zi de lucru la contabilitatea orașului.

Dispozițiunile art. 72—83 din legea contabilității publice se aplică și la această licitație.

Oferte se pot da și separat pentru imprimare și registre și separat numai pentru livrarea recvizitelor.

Hunedoara, la 5 Dec. 1927.

(1242) 1—1

Primăria.

Vând: 3 cai buni de povară! Prețul 12 000 Lei.

HANS STEPHANI

(1243) 1—1

ORAȘTIE

Beția

Boale de STOMAC

Cine voește a scăpa de patima aceasta uricioasă, să întrebuințeze „Antibetianul Veries”, scutit legal, preparat de mult încercat, care desguștă bețivul de beuturi spirtoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

de tot felul ca: lipsa de apetit, mistuirea grea, catarul de stomac, acreala, greața și vomarea, sgârci de stomac și peste toate greutățile și slăbiciunile stomacului, se înalță prin Esența de STOMAC „Veries”

4 sticle 540 Lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie.

Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.